

DAGBLAD ■ NOORDEN

zaterdag 30 november 2024

zaterdag 30 november 2024

DAGBLAD ■ NOORDEN

GRONINGEN 27

„Hoe kan het nou?”

Er was iets onbegrijpelijk mis.

Hij was jong, knap en gelukkig. Dat hij een einde aan z'n leven maakte, sloeg in als een bom. Niet op de laatste plaats bij zijn vrouw Ester Afman. Nu rondt ze haar studie aan de Fotoacademie af met een boek over achterblijven na zelfdoding.

Mijn papa is de baas van alle vogels

MARILKE BROUWER

Nog praat ze over hem als de barkeeper voor wie ze ooit viel. Die zo charmant was, die haar kon laten buidelen van het lachen. Hij was de man die nacht-ten kon doordelen, met hem aan haar zij geboude er altijd wat, was er altijd reuring. Hij was vreemde hang voor.

„Wij waren de liefdes van elkaars leven”, zegt Ester Afman (55) uit Groningen. „Wij vulden elkaars verhalen aan, we konden lachen om het leven.”

Ze leerde hem meer dan 30 jaar geleden kennen, toen ze veel en vaak in de Brasserie de Poedstraat kwam. „Ik zat daar altijd, het voelde als een huis. Ik dink er wijp-ten met mijn vrienden, en er een daghap voor een beetje. In de Brasserie trof je el-kaar.”

Achter de bar stond Bert. Ze herden elkaar van gezicht en de vonk sprong over toen ze een glas wijn terug-bracht. Hier zit diezelfde in, zei ze. Hij be-dacht zich niet en zette het glas aan z'n mond. Hij kauwde even op het bezinksel, tilkte het door en zei: daar was toch iets mis met?

Ester schiet in de lach. We waren meent te je. We begrepen elkaar, hadden hetzelfde gevoel voor humor. Bert was een gevoelige man, hij wilde het mensen naar de zijn ma-ken. Hij nodigde overvloed binnen uit, hij kon met alle ragen en standen overweg.”

Bert wilde ooit zijn studie geschiedenis afmaken. Voor het zo ver was, werkte hij bij boekhandel Schiedens Winters en bij de Brasserie. Later werkte hij volledig bij de Brasserie. Hij ging samenwonen met Ester, ze trouwden, kregen een zoon en toen hij ensa met Ester in Antwerpen was, bedachten ze

een nieuw soort restaurant. Eenje waar alles te koop was – niet alleen de gerechten en de dranken, maar ook het hele interieur, van de bloempotten tot en met de tafels en stoelen.

Die plan verenigden Bert met twee compag-geons. Kunst & Kitch heette het, aan het Kattendiep. Het zou z'n deuren openen in januari 2005.

MIJN PAPA
Ester was zaterdag 11 januari 2005 thuis met hun zoonje van 3 jaar toen de bel ging. Ze weet nog dat ze naar de voordeur liep, dat ze door het raampje de hoofden van een goede vriend en twee agenten zag.

Ze weet nog dat de voordeur op slot zat, dat ze de sleutel moest zoeken. Dat er in die laatste momenten van alles door haar hoofd schoot. Dat Bert misschien een ongeluk had gehad. Of ergens voor was opgepakt.

Ze opende de voordeur. „Hem jij Ester!” vroeg een van de agenten haar. Ze knikte. Meteen daup het deurtje agent wat er aan de hand was. „Bert is dood. Bert heeft zelf-moord gepleegd.”

TAFEL OP PAKEN EN BLOEDEN OVER ZELFDODING
Ester Afman werkte 30 jaar in de zorg, in verschillende functies van jeugdhulpver-leter tot en met hoofd van een kindervoor-zorg in het UMCG. Daarnaast fotografeerde ze graag, hobbymatig. Eerste jaren geleden bocht ze met het geld van een erfenis een deppig fototoestel en volgde een cursus fotografie.

In ze bedacht iets. Iets dat ze maken heeft met knutsen en eenmaligheid. „Als je iets wilt, moet je het nu doen. Zo'n soort idee had ik”, zegt ze. Ze zegde haar baan op om zich vol-le-dig te storten op de Fotoacademie in Am-ster-dam.

Die jaar van studeren en fotograferen

Ester Afman. FOTO: CORRIE VAN DER WOUDE

heeft ze er inmiddels opgeten. In nu rondt ze haar studie af met een fotoboek, getiteld Mijn papa is de baas van alle vogels. Het bestaat de afgelopen 23 jaar, haar leven zon-der Bert, het achterblijven na zelfdoding.

Ze wil daarmee geen larmoyant verhaal vertellen, geen egodocument tonen. Wel wil ze mensen de ogen openen door het taboe op pesten en rouwen over zelfdoding te doorbreken.

Want ja, zegt ze, dat is nodig.

EEN KENAKKE DAAD
Toen ze de woorden van de agent hoorde, wist ze onmiddellijk dat er iets onbegrijp-lijk mis was. „Alle clichés zijn waar. Dat je het niet kunt geloven, dat de grond onder je voeten wegvalt.”

Ze had tegelijkertijd oog voor hun zoon die in huis aan het spelen was. Ze bleef als in een automatische dat hij niet onder deze catastrofe mocht lijden. Dat Berts lichaam gauw thuis moest komen, zodat de dood-taafel werd voor hun jongetje.

In ze bedacht te gaan bellen, iedereen moest weten wat er was gebeurd.

Ester merkte al gauw dat iedereen iets vond van zelfmoord. „Ik had en heb echt vrienden en familie die naast me stonden, gelukkig. Maar andere mensen waren kwaad. Die vonden Bert egoïstisch, die veroordeel-den hem omdat hij ons in de steek had ge-laten, een een knuttrek had gepleegd. Hoe kon hij?”

Ze zegt: „Dat maakt rouwen ingewikkeld. Het voelt of je minder mag rouwen om te-mand die zelfmoord heeft gepleegd.”

Want hoe waar het ook was dat hij haar en hun zoon in de steek had gelaten, zij was niet boos op hem. Ze kon vervolgweg niet boos zijn op zo'n een zinnende. Ze veroor-deelde hem niet. Vond hem geen egoïst.

„Er werd kwaad gesproken over degenen die ik nooit had willen misen. Via roddels en achterklap hoorde ik de vreemde verhalen over Bert. „Het lijkt me heel lastig voor je dat je iemand zo slecht hebt gekend!” kreeg ik te horen”, zegt Ester.

Ongetuifd goed bedoeld, zegt ze, maar het hielp haar niks.

„Ik was 31 jaar, Bert 35. Je weet nog niet veel, de mensen om je heen ook niet. Ze hooven niks te zeggen, ze hooven alleen maar te luisteren, te vragen. Wat had ik aan de boosheid van anderen?”

ALES GAT DOOR
Ze weet nog hoe vervreemd van de wereld ze zich voelde. Hoe alleen in haar grote verdriet. In dat allen buiten haar leven gewoon verder ging.

Elke dag stond ze op, vastafgekeerd, om er te zijn voor hun zoonje die net als z'n vader de levenslust leek te hebben uitgevonden. Ze weet nog dat ze in een van die eerste dagen de gordijnen opende en dat het sneeuwde. Het sneeuwde gewoon. En even later in de supermarkt trof ze gewoon dezelfde kassameisjes als voor Berts dood.

BERT IS LEVENSGEMETER
Jaren na de dood van Bert bedoelt Ester hulp te zoeken. Ze bleef in rondjes draaien op zoek naar antwoorden. De vraag „hoe kan het nou?” tolde door haar hoofd.

„Bert was niet gek, niet alleen. Hij stond juist volop in het leven, was een levensgenie-ter die altijd mensen om zich heen verzamel-de om lang met te tafelen, wijn te drinken, gesprekken te voeren. Bert wilde groots en meeslepend leven. Hij hield van de natuur, van vogels. Klassieke muziek.”

En van Ester en hun zoonje. Dat hij Ester had gevonden schreefde hij van de daken,

Papa is de baas van alle vogels.

Ze kon niet heen zijn op zo'n enorme daad.

„Wij waren de liefdes van elkaars leven”, zegt Ester Afman (55) uit Groningen. „Wij vulden elkaars verhalen aan, we konden lachen om het leven”

Mijn papa is de baas van alle vogels

Het fotoboek van Ester Afman is gedrukt in een oplage van 200 exemplaren. Haar afsluiterwerk is te zien van 12 tot en met 22 december in de Westergaarde in Amsterdam. Ze is nu op zoek naar een expositielocatie in Groningen in januari.

dat hun zoon was geboren was een groot geluk. Direct daarvoor dag liet hij de naam van hun baby op zijn bovenarm tatoeëren. Naast de naam van Ester.

Jaren na zijn dood las ze nog steeds alles over zelfdoding, kookt elk tv-programma erover. Ze plukt alle boeken in hun boeken-kast uit. Wie weet had hij ergens in een kast-lijns iets geschreven dat haar hielp zijn keuze te begrijpen.

„Het belemmerde me, ik was er 's nachts mee bezig. Ik wilde dat gemaak stoppen. Ik wilde vrede krijgen met een oud verhaal.”

De psychiater hoorde haar aan. In legde haar uit dat ze ooit bestaat als een zinnige depression.

MEER DAN EEN MONUMENT VOOR BERT
Nu, bijna 24 jaar na dato, gaat het goed met haar. Hun zoon woont op zichzelf. Zij heeft een nieuwe vriend. Er zijn dagen dat ze niet aan Bert denkt. Maar grem weken.

Ze zegt: „Het leven was onbegrijpelijk. Met zijn dood is er voortdurend iets kapotge-gaan.”

Met het boek Mijn papa is de baas van alle vogels heeft ze een monument voor Bert gemaakt. En het is meer dan dat, zegt ze. „Het is een middel om over zelfmoord of de gedachte daarvan te praten.” Dat is hard nodig, vindt ze, in een land waar jaarlijks 1900 mensen kiezen voor zelfdoding.

De titel van haar afsluiterwerk komt van hun zoonje, een man van 26 jaar inmiddels. Het is een zinnende dat hij zei toen Bert niet was overleden.

Het kan zo zijn dat jij of iemand die je heet op dit moment denkt aan zelfdoding. Weet dan dat er hulp is, anoniem, dag en nacht. Bel 0800-0113 (gratis) of start een chat op 113.nl